


| | |
|---|---|
|  | ПРАКТИКУМ З ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄС |
| | <p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: 292 «Міжнародні економічні відносини» Курс навчання: 3, семестр 6 Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 38-А, щотижнево за розкладом</p> |

СИЛАБУС

| | |
|------------------------------|---|
| Викладач: | кандидат екон. наук, доцент Цевух Юлія Олександрівна |
| Кафедра: | світового господарства і міжнародних економічних відносин |
| Контактна інформація: | tsevukh.yuliia@onu.edu.ua |

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях. Доступ до Google classroom (он-лайн):
<https://classroom.google.com/u/0/c/NTk3MjI1ODQwMjEz?hl=uk>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у оволодінні системою знань про місце і роль фіскальної політики в регулюванні економіки країн Європейського Союзу згідно сучасних наукових поглядів. Здобувачі знайомляться з теоретичними та прикладними аспектами побудови податкових систем, проводять порівняльний аналіз ефективності фіскальних політик країн ЄС, в результаті чого, в них формується економічне мислення з точки зору проблемно-орієнтованого підходу.

Курс присвячено соціально-економічному змісту фіскальної політики та проблемам ефективності оподаткування, які розглядаються на основі науково-орієнтованих знань. В рамках курсу викладається вступний фрагмент, що знайомить слухачів з історичним аспектом, теоретичними підходами та існуючими моделями регулювання оподаткування.

Завдання дисципліни:

- дослідити плюралізм наукових точок зору до сутності поняття «фіскальна політика»;
- продемонструвати сутність і різноманітність практик управління податковою системою у країнах ЄС;
- надати послідовний і систематичний виклад усього комплексу проблем, пов'язаних з фіскальною політикою країн Європейського Союзу;
- зіставити міжнародний і вітчизняний досвід вирішення проблем оподаткування;
- сформуванню у майбутніх фахівців комплекс знань, умінь і навичок у напрямку оцінки ефективності інструментів фіскальної політики.

У **результаті вивчення** навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- соціально-економічний зміст поняття «фіскальна політика»,
- види податків;
- основні інструменти фіскальної політики країн Європейського Союзу,
- структуру податкових систем країн Євросоюзу та України.

вміти:

- визначати прикладні аспекти побудови податкових систем країн;
- розраховувати рівень податкового навантаження;
- оцінювати ефективність фіскальної політики держави.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Історія світової економічної думки», «МЕВ».

СТРУКТУРА КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Тема | Основні питання |
|---|--|
| Тема 1. Еволюція концепції податків і оподаткування у світовій економічній думці. | Погляди древніх філософів на концепцію оподаткування. Теоретичне обґрунтування необхідності податків в роботах середньовікових філософів. Політика високих податків у поглядах економістів першої економічної школи (меркантилізму). Основні положення податкових поглядів фізіократів. Класична і неокласична концепція фіскальної політики. Кейнсіанська теорія фіскального регулювання. |
| Тема 2. Теоретичні основи вивчення фіскальної політики. | Податкова система як основа фінансово-кредитного механізму державного регулювання економіки. Поняття фіскальної політики. Економічний зміст фіскальної політики. Інструменти фіскальної політики. Види фіскальної політики. Макро- і мікроаналіз податкового механізму на прикладі країн ЄС. Сучасні наукові погляди на фіскальне регулювання. |

| | |
|---|--|
| Тема 3. Міжнародно-правові та національні норми регулювання оподаткування. | Інституційна основа податкової політики. Сутність і значення податкового менеджменту в ЄС. Тенденція до уніфікації принципів оподаткування в контексті глобалізації світогосподарських зв'язків. Міжнародні конвенції про усунення подвійного оподаткування, у тому числі, які ратифіковано Україною. Державне регулювання податків в Україні. Види податків і зборів: загальнодержавні і місцеві податки та збори. Податкова система України. |
| Тема 4. Соціокультурний аспект оподаткування. | Психологія оподаткування, психологічні причини відхилення від сплати податків. Соціокультурні аспекти оподаткування у різних країнах світу у порівнянні з країнами ЄС. Рівень податкових ставок у різних країнах світу у порівнянні з країнами ЄС. Європейський погляд на сплату податків. Місце і роль податків у розвитку економіки країни. |
| Тема 5. Сутність та передумови становлення податкових систем країн Євросоюзу. | Становлення податкових систем європейських країн. Встановлення загальних правил оподаткування Європейським Союзом. Встановлення податкових ставок, стягування податків та визначення статей витрат окремими урядами країн. |
| Тема 6. Структура податкових систем країн Євросоюзу. | Прямі податки на доходи у країнах Європи, їх фіскальне та соціальне значення. Непрямі податки у країнах Європи. Повноваження органів влади різних рівнів щодо формування і реалізації державної податкової політики. Сучасні тенденції фіскальної політики ЄС. |
| Тема 7. Загальні основи фіскальної політики країн Єврозони. | Основні принципи оподаткування у Австрії, Бельгії, Кіпру, Естонії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Греції, Ірландії, Італії, Латвії, Литві, Люксембургу, Мальти, Нідерландів, Португалії, Словацькій Республіці, Словенії, Іспанії з урахуванням їх соціально-економічного розвитку. Державне регулювання податкових систем Єврозони. Тенденції фіскальної політики країн Єврозони упродовж останніх років. |
| Тема 8. Загальні основи фіскальної політики інших країн ЄС. | Державне регулювання податкових систем ЦСЄ і тенденції фіскальної політики останніх років. Повноваження органів влади різних рівнів щодо формування та реалізації податкової політики країн. |

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI. *Законодавство України : інформ.-пошук. система* / Верх. Рада України. 2011, № 13-14, №15-16, №17 ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 28.08.2023)
2. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
3. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. – 324 с.

4. Fiscal Policy from Pandemic to War. Fiscal Monitor. *IMF*. April 2022. 106 p. URL: www.imf.org
5. Helminen, M. EU Tax Law – Direct Taxation. *IBFD*, The Netherlands. – August 2021. – 608 p. URL: https://www.ibfd.org/sites/default/files/2021-09/20_007_EU_Tax_Law_Direct_Taxation_2021_final_web.pdf
6. Reforming the EU Fiscal Frameworks: Strengthening the Fiscal Rules and Institutions. Prepared by: N. G. Arnold; R. Balakrishnan; B. B. Barkbu; H.R. Davoodi; A. Lagerborg; W. R. Lam; P. A. Medas; J. Otten; L. Rabier; C. Roehler; A. Shahmoradi; M. Spector; S. Weber; J. Zettelmeyer. *Departmental Paper. IMF*. September 5, 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Departmental-Papers-Policy-Papers/Issues/2022/08/31/Reforming-the-EU-Fiscal-Framework-Strengthening-the-Fiscal-Rules-and-Institutions-The-EUs-518388>
7. Taxation trends in the European Union. *European Commission*. June 2022. – 340 p. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/taxation-trends-european-union_en (accessed: 12.09.2023).

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання письмових вправ та завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання презентації і реферату.

Форма контролю: іспит.

Поточний та періодичний контроль

| Змістовий модуль 1 | | | | Змістовий модуль 2 | | | | Сума балів |
|---|----|----|----|---|----|----|----|------------|
| T1 | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T7 | T8 | |
| 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 60 |
| Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 10 балів | | | | Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 10 балів | | | | |

Підсумковий контроль

| Змістовий модуль 1 | Змістовий модуль 2 | Іспит | Сума балів |
|--------------------|--------------------|-------|------------|
| 30 | 30 | 40 | 100 |

У ході поточного та періодичного контролю студент має змогу отримати по 30 балів за виконання самостійних завдань та відповіді на практичних заняттях по кожному змістовому модулю. Періодичний контроль (контрольна робота за змістовим модулем) здійснюється у формі письмових тестових завдань наприкінці кожного змістового модуля (10 тестових завдань – 1 бал за кожен правильну відповідь).

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту і складається з 10 тестових питань (1 бал за кожен правильну відповідь), двох відкритих

питань, на які необхідно дати розгорнуту усну відповідь (10 балів за кожну правильну відповідь) та 1 вправи (10 балів за вірне вирішення).

Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за результатами по точного контролю (але не менше за 35 балів), то допускається до складання іспиту.

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Увесь обсяг СР містить наступні завдання: підготовка до усного опитування, вирішення вправ, підготовка презентації і реферату.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.